Szegedről ketten a Parlamentben

Királyé a legtöbb szavazat

Mi lesz Ön, képviselő úr?

— Messze a legtöbb szavazattal került be a Parlamentbe. Mit szól ehhez a sikerhez Király Zoltán?

— Köszönet a választókerület polgárainak, hogy rám szavaztak.

— Az országgyűlési képviselők közül mások is indultak a választási küzdelemben, de sokan „elvéreztek". Mi az oka az ön sikerének?

— Az emberek nem felejtenek, ha azt tapasztalják, valaki képviseli az érdekeiket, felvállalja gondjaikat. Az esélyeimet illetően akkor nyugodtam meg, mikor a kampány során végigjártam a választási körzetemet, s azt tapasztaltam, hogy a jelölőgyűléseken — Öttömöstől a „Kapcáig" — nagyszámú érdeklődő vár, miközben más jelöltek bemutatkozását az érdektelenség jellemezte. Az állampolgárok bizalommal vannak irántam, mert az elmúlt négy és fél évben nem ültem csendesen, összefont karral a Parlamentben. Nem lehet véletlen, hogy másik aktív szegedi képviselőtársam, Raffay Ernő is biztosan jutott be az új Parlamentbe.

— Független jelöltként, de az MDF színeiben indult a választásokon. Ennek a felállásnak köszönhetett-e plusz szavazatokat?

— Nem tudni, ki segített többet a másiknak a szép választási eredmény eléréséhez. Azt gondolom, egyik fél sem gyakorolt „jótékonyságot" a másikkal.

— Sokan úgy vélik, a régi típusú, a „kijárós" képviselők ideje lejárt, az új Parlamentben a képviselők „dolga", hogy azon párt akaratának „végrehajtói" leguenek, melynek színeiben a Tisztelt Ház tagjai lettek. Ön meg tudja-e őrizni függetlenségét?

— Továbbra sem hajbókolok senkinek! A korábbiakhoz hasonlóan ezentúl sem befolyásolhatja képviselői munkámat egyetlen politikai csoportosulás véleménye sem. Az MDF-fel kapcsolatos elkötelezettségem a szervezet megalakulása óta nyilvánvaló, de ha nem vállalják föl az általam fontosnak tartott ügyeket, akkor — úgy, mint eddig — e háttér nélkül is teszem a dolgom.

— A választások eredményéből következik a kérdés: vállalna-e szerepet az új kormányban?

— Nem érzem alkalmasnak magam arra, hogy állami hivatalt vállaljak. A — jó értelemben vett — alázatosság nem alkati sajátosságom. Remélem, más sem szán nekem ilyen típusú feladatot!

— Ön tapasztalt országgyűlési képviselő. Milyen politikusi feladatra érzi magát elhivatottnak?

— Azt a képviselői munkát akarom folytatni, amit elkezdtem. Ennek lényegét *az állampolgári jogok képviseletében, védelmében* látom. Az új Parlament — nem kormányzati pozícióként — létrehozza az „állampolgári jogok szóvivője" feladatkört, ahol — úgy gondolom — hasznosíthatnám tapasztalataimat.

— Vállalná-e a köztársasági elnöki tisztet?

— A közvélemény-kutatási adatok szerint sokan tartanak alkalmasnak erre a tisztségre. En viszont *nem érzem késznek magam erre a méltóságra.* Ha a pártok és a Parlament akarata összecseng, és esetleg az Országgyűlés elnökének megválasztanak, akkor egy ideig, ideiglenesen elláthatnám a köztársasági elnök feladatkörét.

— Az eredmények azt mutatják: az MDF és az SZDSZ a két legerősebb politikai csoportosulás. Ön szerint hogyan alakul viszonyuk a választások után?

— *Kényszerházasságot* kell kötniük ahhoz, hogy az országnak egy erős új kormánya legyen. Úgy tűnik, lehetséges, hogy csak egy évig lesz életképes ez a kapcsolat. De nem adom fel a reményt, hogy e pártok — a nemzet érdekében — felülemelkednek ellentéteiken.

Újszászi Ilona

Bizalmatlansági indítvány?

Szocdemek, hátul

— Szerencsés György, a Szociáldemokrata Párt Országos Vezetőségének és Választmányának tagja, szegedi titkár a 3. számú szegedi választókerületben indult, s nem túl jól szerepelt, akárcsak a listás szavazáson a pártja. Igazam van-e, ha föltételezem, hogy jobb helyezésre számított?

— Bevallom, a 3-as körzetben *Rózsa Edit*, az SZDSZ és *dr. Lippay Pál*, a Fidesz jelöltje, valamint jómagam közötti versenyre számítottam. Hogy ez nem így történt, mégis csak részben meglepetés. Bárha a kampányban való szereplés alapján az én személyes várakozásom jogosnak mondható, valószínűleg az történt, hogy a választók nem annyira személyekre, mint inkább pártokra szavaztak. A Csongrád megyei MDF-túlsúly érzékelhető *dr. Bratinka József* magas szavazataránya, és ez rányomta bélyegét az összes többi párt jelöltjének eredményeire is: szinte mindenki kevesebb szavazatot kapott, mint várni lehetett

— Mindezeken kívül milyen okait látja a Szociáldemokrata Párt gyenge szereplésének?

— Közvetett és közvetlen okai vannak. Az előbbiek közül az országos szervezettség hiányát említeném; kevés településen van szervezetünk. Az a 110 ezer ember, aki nem szavazott — s akik talán fontosabbnak tartják a kenyeret a „cirkusznál" — a mi pártunk bázisa lehetett volna.

— Miért tette idézőjelbe a cirkusz szót? Mit ért ezen?

— Lenin becsomagolását, a lehallgatási botrányt, s hasonlókat, amelyek jóval kevesebbeket érintettek, mint a kamatadótörvény, amelynek eltörlése a szocdemek politikai győzelmét jelentette.

— Folytassuk az okok fölsorolását.

— Korai volt számunkra a választás időpontja, nem volt mód olyan országos értekezlet vagy választmányi ülés összehívására, amelyen a programot megvitattuk, és elfogadtuk volna. Így kialakulatlan maradt a belső politikai irányvonalunk. A közvetlen okok közé sorolom a kampányunk hiányosságait, amelyet a tapasztalatlanság jellemzett; elmaradtak, vagy rosszul időzítettek voltak az eseményei. Nem annyira jó dolog eltorlaszolni Budapest utcáit, talán jobb lett volna jelentős művészekkel, könnyűzenével, tömegeket vonzó, nagyszabású szabadtéri rendezvényeket tartani. Még egy alapvető oka volt a sikertelenségnek: későn derült ki pártunk munkáspárt jellege, s túl későn körvonalazódott a szakszervezetekhez való viszonyunk ahhoz, hogy hitelessé váljék ez a közeledés. Igaz, ahhoz meg túl korán, hogy az SZDSZ-szel való konfliktusunkat elkerülhettük volna.

— Mik a pártpolitikai s a személyes tervei?

— Várható egy rendkívüli kongresszus. Már ma választmányi ülésünk lesz. A vártnál sikertelenebb szereplésünk azzal a következménnyel is járhat, hogy a tagság bizalmatlansági indítvánnyal él.

(Sulyok)

Módosítják politikájukat?

Az SZDSZ az Alföldön

— A Szabad Demokraták Szövetségének egyik szegedi képviselőjelöltje, Jankó Attila hogyan értékeli a választások Csongrád megyei eredményét?

— Az MDF itt állítja föl országos rekordját: sehol nem szereznek annyi szavazatot, mint itt.

— Mi ennek az oka?

— A Komócsin-időszak a kiindulópont. Akkor sok olyan embert üldöztek el a megyéből, akikből neves ellenzéki politikus lett volna. Az időközi választások idején az MDF Raffay Ernő személyében egy olyan jelöltet indított sikerrel, akiből mára „húzóember" lett. Ennek oka az, hogy abban az időszakban a többi ellenzéki szervezet Szegeden még gyenge volt. Ezen túl például az SZDSZ — belső ellentmondások miatt — Szegeden későn erősödött meg. A szervezet egyik akkori vezetője fellépéseivel visszarenttentetett egyetemi csoportokat attól, hogy csatlakozzanak hozzánk.

— Elégedett az SZDSZ szegedi választási eredményeivel?

— Valamivel több szavazatra számítottunk. Azt akartuk elérni, hogy minden választókerületben második fordulóra kényszerítsük a demokrata fórum jelöltjeit. Ezt nem sikerült elérni. Ami bizonyítja, ezen a választáson mennyire fontos volt a jól csengő név, s a televízió jelentette ismertség.

— Az ország nyugati és keleti felének történelmi okokból is következő különbözősége most abban is megnyilvánul, hogy a Dunántúlon az SZDSZ, az Alföldön az MDF bizonyult a legerősebb politikai pártnak. Mi a véleménye erről a megosztottságról?

A folyamatok Budapesten a leggyorsabbak. Ezt elsőként a Dunántúl követi, az Alföld leszakad. *Ez a kettéválás tartóssá válhat*, mert a fővárosban és a Dunántúlon élnek tömegével olyan emberek, akiknek életmódja közelít ahhoz, amit polgárosultnak nevezhetünk. Az e területeken élők fogékonyabbak az individualizmus, a liberalizmus eszméiből levezethető politika iránt.

— Az SZDSZ módosítja-e politikai stratégiáját, taktikáját, hogy az ország keleti felében javítsa pozícióit?

— Erről a szervezet vezetőinek még nem volt idejük beszélni. Személyes véleményemet mondom, mikor kijelentem: rövid távon kénytelenek leszünk eltérni korábbi meggyőződésünktől, s a személyes politikai harcot is fölvállaljuk. Bízom abban, hogy a Független Kisgazdapárt felismeri, neki sem jó egy túlságosan erős MDF, ezért velük a második fordulóra jó együttműködést tudunk majd kialakítani. Személyes meggyőződésem, hogy viszonylag rövid időn belül kiderül az MDF politikájának ellentmondásossága, és a Csurka-féle populizmus, meg az Antall József-féle toleráns kereszténydemokratizmus nem fér meg tartósan egymás mellett. A választások után — reményeink szerint — elkezdődik a magántulajdonra épülő gazdasági fejlődés, ami az Alföldön is magával hozza a polgári világszemlélet terjedését. Ez automatikusan növelné táborunkat.

(Újszászi)

Pártok a választásról

Agrárszövetség

A választásban nem pártként, hanem csupán érdekvédelmi szervezetként résztvevő Agrárszövetség számára az a fontos, hogy programjából több pontot sikerült elfogadtatni a győzelem közelébe került pártokkal. A földkérdésben elfoglalt — a Kisgazdapárttal merőben ellentétes — nézetüket továbbra is fönntartják.

Kisgazdapárt

Vörös Vince, a párt elnöke úgy vélekedett; a kisgazdapárt a vártnál lényegesen gyengébben szerepelt, bár az eredmény a végső összesítésnél még módosulhat. Ez a tény kétségtelenül csalódottsággal tölti el a párt vezetőit. Viszont bizakodóak, hogy a következő választásokon a kisgazdapárt jóval eredményesebben szerepelhet.

KDNP

Elégedett hangulat tapasztalható a Kereszténydemokrata Néppárt Arany János utcai központjában. Az eddig ismert részeredmények alapján Keresztes Sándor, a KDNP elnöke az MTI-nek elmondta: legutóbbi információi alapján — amelyeket a televízióból szerzett — pártja az 5. helyen áll, s véleménye szerint a vidéki szavazatok összesítése után még előbbre is rukkolhat.

MDF

Az új kormányban semmiképpen nem lesz helye a régi kormánytagoknak, államtitkároknak és miniszterhelyetteseknek — mondotta Antall József, a Magyar Demokrata Fórum elnöke. Elmondta, hogy elsősorban a Független Kisgazdapártot tekinti az MDF koalíciós partnerének, de igen közel áll hozzá a Kereszténydemokrata Néppárt is, ezzel a párttal ugyancsak el tudná képzelni a koalíciót.

Néppárt

A Magyar Néppárt vezetői csalódással vették tudomásul — a hétfő délig ismeretessé vált részeredmények alapján —, hogy mindössze 1 százalékát kapták meg a szavazatoknak, és egyéni jelöltjeik sem kerültek be a második fordulóba. Fekete Gyula pártelnök ismét kifejtette: az Országos Választási Bizottság meggátolta, hogy a kis pártok a törvényben előírt módon közös listát állíthassanak, ezenkívül 50-100-szoros különbség mutatkozott az országos pártok anyagi ellátottságában is.

MSZMP

Az MSZMP szerint az eddigi részeredmények alapján a körülbelül 4 százalékos bűvös határ meglesz, és képviselőkkel rendelkezhetnek az új Parlamentben. Thürmer Gyula kifejtette, hogy egész Kelet-Európában a baloldaliság apálya van, jelenleg az emberek csak a szocializmus árnyoldalaira gondolnak. A szocializmuskép pozitív oldalai is feltűnnek azonban. Ebben az időszakban szorosabban együttműködhetnek majd a baloldal pártjai, így — szerinte — a Magyar Szocialista Párt és az MSZMP is. Az MSZMP a jövőben gyakrabban fog élni a Parlamenten kívüli politizálás eszközeivel, és továbbra is osztálypártnak tekinti magát — mondotta.

MSZP

A Magyar Szocialista Párt szerint befejeződött az a történelmi fordulat, amely 1988 májusával vette kezdetét. A békés átmenet a szavazás első fordulójával nem zárult le. A parlamentáris demokráciát a kormányzó pártoknak és az ellenzéknek egyaránt tanulniuk kell. A szocialisták az európai gyakorlat szerint fognak tevékenykedni. A szabad választások első fordulójának eddigi eredményei jelzik: a szocialista párt számottevő tényezőként vehet részt az elkövetkező időszak politikai életében.

SZDSZ

Hétfőn a déli órákban a választási eredmények eddigi ismeretében Pető Iván, a Szabad Demokraták Szövetségének ügyvivője a Magyar Távirati Iroda munkatársának elmondta: úgy ítélik meg az SZDSZ-nek a listás és az egyéni választókerületek összességét figyelembe véve győzelmi esélyei vannak.

Vállalkozók

A részeredmények összesítése alapján — hétfőn délelőtt — a Vállalkozók Pártja a szavazatok 2,44 százalékát szerezte meg, és ezzel a 8—9. helyen áll. Szabó Tibor elnök elmondta az újságíróknak: a 4 és fél hónapja alakult párt 13 megyében állított területi listát. Mivel az összesítésből hiányoznak a vállalkozók szempontjából erősnek számító megyék, arra számítanak, hogy elérik a szükséges 4 százalékos határt.

Vélemények külföldről

Az adatokra, a választási eredményekre éhes hírügynökségek némileg csalódottan ismertették hétfőn hajnalban a gyéren szivárgó első eredményeket, és jobb híján a lassú szavazatszámlálás okainak boncolgatásában élték ki elemző hajlamukat. A dolog érdemi részét illetően egyöntetűen állapították meg, hogy az általuk többnyire konzervatívnak minősített MDF és a liberálisnak nevezett SZDSZ fej fej mellett, az élen halad.

A hírügynökségi értékelések annak megállapításában is szembetűnően egységesek, hogy a választásnak várhatólag nem lesz abszolút győztese a második forduló után sem. Szinte bizonyosra veszik, hogy koalíciós kormány alakul, s igen valószínűnek tekintik, hogy kétpárti, MDF—SZDSZ-kormányzással lehet számolni. A brit Reuter hírügynökség szerint könnyen lehetséges, hogy a Kisgazdapárt lesz a mérleg nyelve. A Reuter és az amerikai AP szerint a második forduló előtt kötendő választási megállapodások meghatározhatják a „nagyok" küzdelmének kimenetelét.

A nyugati hírügynökségek azt emelték ki legegyértelműbb fejleményként, hogy a választások nagy vesztesei a szocialisták. A szovjet TASZSZ szembeállítja ezzel Szűrös Mátyás nyilatkozatát, amely szerint a választás eredménye nem tekinthető a szocialisták kudarcának, mivel a választók a demokráciára voksoltak, s ez egybevág a szocialisták törekvéseivel.

A szocialisták kudarcának fő okát a hírügynökségek abban látják, hogy a választók tudatában ez a párt még mindig szorosan összetapad az elmúlt negyven esztendővel. Az AP méltatja az MSZP-nek a demokratizálásban játszott szerepét, és — mintegy a szocialista párt választási fiaskójának magyarázataként — idézi Nyers Rezsőt: az ellenzéki szerep „vezeklés lesz a párt számára".

Az UPI tudósítója kimondatlanul is azt a benyomást adja közre, hogy a magyarok zöme nem annyira valamire, mint inkább valami ellen szavazott. — Csak annyit tudok biztosan, hogy a kommunizmus nem kell — idéz egy választót e fordított megközelítés példájaként.

A hírügynökségek kivétel nélkül kiemelik Németh Miklós sikerét, és néhány közismert politikus várakozás alatti eredményét, így például Pozsgay Imréét és Petrasovits Annáét.